

Bolagsstyrningsrapport 2015

KPA AB

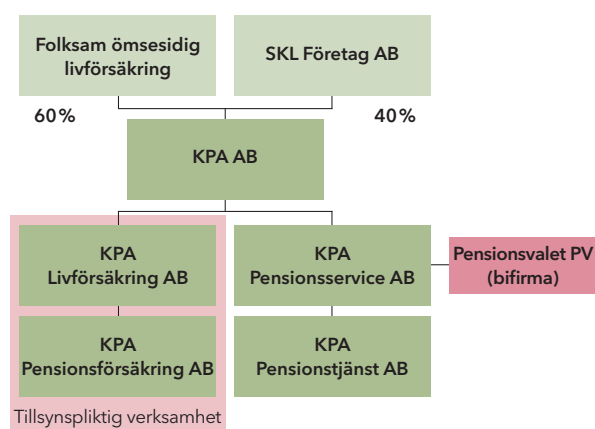

KPA
PENSION

Bolagsstyrning KPA AB

KPA AB ägs till 60 % av Folksam ömsesidig livförsäkring och till 40 % av Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, genom SKL Företag AB. KPA AB har två dotterbolag KPA Livförsäkring AB (publ) samt KPA Pensionservice AB. KPA Livförsäkring AB har i sin tur ett dotterbolag, KPA Pensionsförsäkring AB (publ). KPA-bolagen arbetar under det gemensamma namnet KPA Pension.

Bild över Ägarstruktur

Bolagsstyrning

God bolagsstyrning handlar om att säkerställa att bolag sköts hållbart, ansvarsfullt och så effektivt som möjligt. Bolagsstyrning inom KPA AB utgår från lagstiftning, främst aktiebolagslagen. För försäkringsbolagen inom KPA Pension gäller försäkringsrörelselagen samt Finansinspektionens författningssamling i form av föreskrifter och allmänna råd. Solvens 2-direktivet är ett europeiskt regelverk för försäkringsbolag som syftar till att skapa en enhetlig europeisk försäkringsmarknad med ökat skydd för försäkringstagare. De nya reglerna trädde i kraft 2016 och tillämpas av dotterbolaget KPA Livförsäkring.

KPA Livförsäkring omfattas därför också av regler på EU-nivå såsom den solvens 2-förordning och de implementerande tekniska standarder som EU-kommissionen antagit samt de riktlinjer som den europeiska tillsynsmyndigheten EIOPA beslutat.

KPA Pensionsförsäkring är däremot ett försäkringsföretag som bedriver tjänstepensionsverksamhet som, i avvaktan på den kommande regleringen av

tjänstepensionsverksamhet, valt att tillämpa övergångsregler istället för Solvens 2-reglering.

Övergångsreglerna innebär huvudsakligen att de försäkringsföretag som bedriver tjänstepensionsverksamhet ska, som huvudregel, fortsätta att tillämpa de äldre bestämmelser om rörelse, tillsyn och ingripande, som gällde under 2015, och de nya solvens 2-bestämmelserna om företagsstyrning.

För verksamheten gäller också interna regelverk som, i tillämpliga delar, omfattar såväl styrelseledamöter som anställda. En översyn har skett av dessa med anpassning till de nya kraven enligt Solvens 2-regelverket.

Exempel på interna regelverk är bolagsordningen som anger verksamhetens ramar och ger en beskrivning av bolaget och hur det ska styras samt arbetsordning för styrelsen, vilken bl.a. tydliggör styrelsens respektive styrelseordförandens ansvar. Bland de viktigare interna reglerna kan även nämnas KPA Pensions etiska riktlinjer som reglerar hur företrädare för KPA Pension uppträder i olika situationer.

Det är styrelsen som ytterst ansvarar för bolagets organisation och för förvaltningen av dess angelägenheter. Det är styrelsen som ansvarar för bolagets interna styrning och kontroll, och som ansvarar för att det finns en policy och en organisation för det operativa arbetet kring detta.

Bolagsstyrningsrapporten lämnas som ett tillägg till årsredovisningen. Rapporten granskas av externa revisorer och ett yttrande från revisorn bifogas.

Svensk kod för bolagsstyrning (koden)

Koden (senast reviderad 1 november 2015) utgör basen för en ökad självreglering inom näringslivet och vänder sig i första hand till bolag noterade på en reglerad marknad i Sverige. Koden bygger på principen "följ eller förklara". Företag som tillämpar koden kan avvika från enskilda regler, men ska då lämna förklaringar till avvikelserna.

Inom KPA Pension, där KPA AB är moderbolag, finns KPA Pensionsförsäkring AB som är det marknadsledande bolaget inom det kommunala pensionsavtalet KAP-KL.

Bolaget har över 1 miljon kunder (försäkrade). Hos dessa kunder finns självklart ett stort och berättigat intresse att veta hur bolaget sköts. Det ligger också i KPA Pensions intresse och affärsidé att vara så öppna som möjligt mot kunder och andra intressenter i gruppens bolag. KPA Pension har därför valt att tillämpa koden främst för att tillgodose dessa intressen. Koden tillämpas (se avvikelser nedan) för KPA AB och för KPA Pensionsförsäkring AB. För övriga bolag inom gruppen tillämpas den delvis.

Avvikelser från bolagskoden och skäl för dessa
Eftersom KPA AB endast har två ägare har kallelse till årsstämman inte offentliggjorts på hemsidan. Revisionsutskottet avskaffades 2008, se vidare sidan 4.

Bolagets revisorer granskar inte bolagets halvårs- eller niomånadersrapport. Avvikelsen sker med hänsyn till att bolaget inte är ett aktiemarknadsbolag och med syfte att begränsa kostnaderna för försäkrings-tagarna.

Valberedning

Valberedningens uppgift är att bereda tillsättning av styrelse och revisor i bolaget. Valberedningen ska, med beaktande av bolagsordningens bestämmelser och av stämman fastställd process för lämplighetsprövning, föreslå stämman val av styrelseledamöter och revisor. Vidare ska valberedningen lämna stämman förslag på arvoden som ska utgå till styrelseledamöter och revisor.

Valberedningens ledamöter fram till och med stämman 2016 är Elisabeth Sasse och Lena Dahl.

Bolagsstämma

KPA AB:s högsta beslutande organ är bolagsstämman vilken senast hölls den 19 maj 2015. På stämman utsågs styrelsens sju ordinarie ledamöter vilka nomineras enligt bestämmelser i aktieägaravtal som ägarna ingått. Jens Henriksson valdes till styrelseordförande för tiden fram till och med årsstämman 2016. Bolagsstämman utser även revisionsbolag och lekmannarevisorer.

Styrelse

Styrelsen ansvarar för bolagets övergripande organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter inom de ramar som bolagsstämman och externa regelverk ger.

Styrelsen har fastställt sin egen arbetsordning.

På stämman omvaldes fem av styrelsens ledamöter. Nyval skedde av Lena Micko och Pia Marions. Dessutom finns en arbetstagarrepresentant med två suppleanter.

Styrelsens arbete 2015

För styrelsen gäller en strategisk dagordning som fastställs varje år i den för styrelsen gällande arbetsordningen. Enligt arbetsordningen som fastställdes vid konstituerande sammanträde den 19 maj ska styrelsen sammanträda minst fyra gånger per år. Vid varje sammanträde ska genomgång av föregående protokoll ske, öppna frågor från tidigare sammanträden följas upp och vd:n lämna information om vad som skett i verksamheten sedan förra sammanträdet.

Följande ärenden ska årligen behandlas: Fastställande av styrelsens arbetsordning, i förekommande fall utseende av vd och vice vd, fastställande av instruktion för vd, fastställande av anställningsvillkor för vd och vice vd, fastställande av anställningsvillkor för medlemmar i KPA Pensions företagsledning som inte är vd eller vice vd i KPA AB:s dotterbolag, i förekommande fall information om lönerevision för vd i dotterbolag, utseende av ledamöter till bolagets ersättningsutskott och utseende av aktieägarombud.

Årligen fastställer styrelsen affärsplan och budget. Rapportering sker av prognoser samt kvartals-, halvårs-, och helårsbokslut. Styrelsen behandlar finansrapporter, riskrapporter, compliancerapporter, regelverksgenomgång, rapport avseende granskning av ersättningspolicyn och dess tillämpning, interna revisionsrapporter, extern revisionsrapport och bolagsstyrningsrapport. Styrelsen fastställer revisionsplan för kommande år samt informeras om de av vd fastställda risk- och complianceplanerna för kommande år. Avrapportering sker av utlagd verksamhet.

Årligen genomförs en styrelseutvärdering samt en utvärdering av vd. Översyn och fastställande sker regelbundet av instruktioner och övriga regelverk. Sammanträdesplan samt strategisk dagordning fastställs för kommande år.

Antal sammanträden

Under året hölls sju styrelsemöten. Utöver dessa har styrelsen, mellan sammanträdena, fått skriftlig information bestående av finansiell information, pressmeddelanden, kundutskick med mera.

Utbildning av styrelseledamöter

En årlig introduktionsdag för nyvalda styrelseledamöter ägde rum i oktober.

Styrelseseminarium

Det årliga styrelseseminariet hölls för ledamöterna i KPA AB, KPA Livförsäkring AB och KPA Pensionsförsäkring AB i december. Området som behandlades var "Fokus på försäkringsaffären och KPA Pension som bolag".

Utvärdering av styrelsearbetet

Enligt Svensk kod för bolagsstyrning ska styrelsen årligen utvärdera styrelsearbetet med syfte att utveckla dess arbetsformer och effektivitet. Utvärdering av styrelsearbetet, i enlighet med svensk kod för bolagsstyrning, skedde första gången 2007. En sådan utvärdering har under året genomförts i form av en webbenkät. Resultatet rapporterades och diskuterades på styrelsemötet i mars.

Ersättningsutskott

Vid konstituerande styrelsesammanträde den 8 maj 2007 beslutades om att inrätta ett Ersättningsutskott. Ersättningsutskottet ska föreslå principer för ersättning till vd och till vice vd och andra befattningshavare i bolagets ledning och för motsvarande befattningshavare i koncernbolag. Vid konstituerande styrelsesammanträde den 19 maj 2015 utsågs styrelsens ordförande och vice ordförande i KPA AB till ledamöter i utskottet. För utskottet finns en instruktion.

Revisionsutskott

Styrelsen har valt att behandla de uppgifter som åligger ett Revisionsutskott inom ramen för ordinarie styrelsearbete.

Uppgifter om styrelseledamöter

Styrelseordförande Jens Henriksson
Födelseår
1967
Ordförande sedan
2013
Utbildning
Fil.lic. Nationalekonomi, Stockholms Universitet, Civilekonom, Lunds Universitet Civilingenjör elektroteknik & reglerteknik, Lunds Tekniska högskola.
Nuvarande yrke/uppdrag
Vd och koncernchef, Folksam.
Arbetslivserfarenhet
Statssekreterare, Planeringschef och Politiskt sakkunnig på Finansdepartementet, Senior Policy Fellow på Bruegel, Exekutivdirektör i Internationella valutafonden Washington DC, Global Head Bank Relations Swedbank, Vd och börschef NASDAQ OMX Sthlm AB.
Övriga uppdrag utanför Folksam
Styrelseordförande Bommersvik AB, Styrelseledamot Svensk Försäkring, Ledamot (representerar Svensk Försäkring) Strategic Board Insurance Europé, Styrelseledamot Alka (Danmark), Styrelseledamot FIH Erhvervsbank A/S (Danmark), Ledamot i valberedningen Swedbank, Ledamot i förtroenderådet SNS, Ledamot Polhemsrådet, Medlem SACOs chefsnätverk, Styrelseledamot Ellevio AB, Ordförande Regeringens utredning rörande överskottsmålet.
Övriga uppdrag inom Folksam
Vd Folksam ömsesidig livförsäkring och Folksam ömsesidig sakförsäkring.

Vice ordförande Lena Micko
Födelseår
1955
Ledamot sedan
2015
Utbildning
Linköpings Universitet
Nuvarande yrke/uppdrag
Ordförande i Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Ordförande SKL Företag AB.
Arbetslivserfarenhet
Kommunstyrelsens ordförande och kommunalråd Linköpings Kommun, Kommunstyrelsens ordförande Linköpings kommun, Resultatenhetschef Linköpings kommun, Ordförande kommunstyrelsens ledningsgrupp Linköpings kommun, Flyktingsamordnare Linköpings kommun, Informationssekreterare Linköpings kommun.
Övriga uppdrag utanför Folksam
Styrelseordförande SKL, Ordförande Socialdemokraternas partidistrikt E-län, Ersättare verkställande utskottet Socialdemokraterna, Styrelseledamot SKL Företag AB, Styrelseledamot Norrköpings Hamn och Stuveri AB, Ledamot styrelsens arbetsutskott SKL.
Övriga uppdrag inom Folksam
Styrelseledamot KPA Pensionservice AB, (t.o.m. årsstämman juni 2015) Styrelseledamot KPA Pensionstjänst AB (t.o.m. årsstämman juni 2015).

Styrelseledamot Anders Knappe
Födelseår
1955
Ledamot sedan
2007
Utbildning
Ekonom
Nuvarande yrke/uppdrag
2:e vice ordförande SKL och vice ordförande SKL Företag AB (ordförande t.o.m mars 2015).
Arbetslivserfarenhet
Försäljningschef RB Trading AB, Kommunalråd.
Övriga uppdrag utanför Folksam
Vice ordförande Europarådets kongress för lokala och regionala myndigheter, Vice ordförande EU:s regionkommitté, Vice ordförande Europeiska kommunförbundet CEMR, Ordförande Karlstads kommunfullmäktige, Ordförande Visit Karlstad.
Övriga uppdrag inom Folksam
Vice ordförande KPA AB (t.o.m. årsstämman maj 2015). Styrelseordförande KPA Pensionsförsäkring AB.

Styrelseledamot Pia Marions
Födelseår
1963
Ledamot sedan
2015
Utbildning
Handelshögskolan, Stockholm, Ledarskapsutbildning Ruter Dam
Nuvarande yrke/uppdrag
Ekonomidirektör (CFO) Folksam, Folksams koncernledning.
Arbetslivserfarenhet
CFO Carnegie Investment Bank, Chief Operation Officer Royal Bank of Scotland Nordic, CFO Skandia Liv, Ekonomichef Länsförsäkringar Liv, olika roller inom Finansinspektionen, Revisor och konsult Arthur Andersen Corp Finance New York och Stockholm, Revisor Tönnerviksgruppen.
Övriga uppdrag utanför Folksam
Styrelseledamot Vitrolife AB

Styrelseledamot Pia Carlsson Thörnqvist
Födelseår
1964
Ledamot sedan
2011
Utbildning
Gymnasieutbildning, Företagsledarutbildning IFL Handelshögskolan.
Nuvarande yrke/uppdrag
Kommunikations- och marknadsdirektör Folksam, Folksams koncernledning.
Arbetslivserfarenhet
Olika roller inom Folksam med dotterbolag.
Övriga uppdrag utanför Folksam
Styrelseledamot Riksbyggens styrelse.
Övriga uppdrag inom Folksam
Folksam LO Fondförsäkring AB (t.o.m. 2015-10), Förenade Liv Gruppörsäkring AB. Styrelseordförande Tre Kronor Försäkring AB och Folksam Skadeförsäkring Ab Finland.

Styrelseledamot Elisabeth Sasse
Födelseår
1966
Ledamot sedan
2011
Utbildning
Ekonomlinjen Göteborgs universitet
Nuvarande yrke/uppdrag
Chef Affärsområde Partner Folksam, Chef Affärsområde Kollektivavtalad affär, Folksams koncernledning.
Arbetslivserfarenhet
Kanslichef/1e ombudsman OFR, Utredare samhällspolitiska frågor, Ombudsman/förhandlare med ansvar för pension och försäkring OFR.
Övriga uppdrag utanför Folksam
Suppleant i Min Pension AB.
Övriga uppdrag inom Folksam
Styrelseordförande Folksam LO Fondförsäkring AB, Styrelseledamot Tre Kronor Försäkring, Saco Folksam Försäkrings AB, Förenade Liv Grupp-försäkring AB.

Styrelseledamot Håkan Sörman
Födelseår
1952
Ledamot sedan
2005
Utbildning
Civilekonom, Handelshögskolan i Stockholm
Nuvarande yrke/uppdrag
Vd i Sveriges Kommuner och Landsting, SKL samt i SKL Företag AB.
Arbetslivserfarenhet
Kommunchef Täby kommun, Stadsdirektör Södertälje kommun, Bankdirektör Nordbanken, Ekonomidirektör Södertälje kommun, Konsult Lots AB, Kundtjänstchefs Kuwait Petroleum Svenska AB, Organisationskonsult Statskontoret.
Uppdrag utanför Folksam
Styrelseledamot Dagens Samhälle AB och SOS Alarm AB. Styrelseledamot Institutet för Kvalitetsutveckling SiQ (t.o.m. hösten 2015). Ledamot Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU), Vice ordförande Rådet för främjande av kommunala analyser RKA, Ledamot SNS förtroenderåd.

Arbetstagarrepresentanter

Ordinarie styrelseledamot Ann-Charlotte Tollqvist
Födelseår
1960
Ledamot sedan
2013
Utsedd av
Folksams personalförening FTF
Anställd i KPA Pension
2001

Styrelsesuppleant Thomas Månsson
Födelseår
1963
Ledamot sedan
2014
Utsedd av
Folksams Personalförening FTF
Anställd i KPA Pension
2002

Styrelsesuppleant Susanna Järnek
Födelseår
1968
Ledamot sedan
2014
Utsedd av
Akademikerföreningen Folksam
Anställd i KPA Pension
1999

Adjungerade ledamöter

Lena Dahl, Lenita Granlund och Christer Romilsson har varit adjungerad till styrelsen.

Styrelsesekreterare

Styrelsens sekreterare har varit Anders Andersson.

Ledamöter som avgått under 2015

Ilmar Reepalu avgick vid stämman.

Sammanträden och närvaro

Sammanträdestidpunkt	Sammanträdestyp	Frånvarande
17 februari	Extra styrelsemöte	Håkan Sörman
3 mars	Extra styrelsemöte	Anders Knape Susanna Järnek
11 mars	Ordinarie styrelsemöte	-
19 maj	Ordinarie styrelsemöte	Lena Micko
17 september	Ordinarie styrelsemöte	Lena Micko
19 oktober	Extra styrelsemöte	-
23 november	Ordinarie styrelsemöte	-
1 december	Seminarium	Pia Carlsson Thörnqvist

Ersättning till styrelsens ledamöter

	Årsarvode	Sammanträdesarvode
Styrelsens ordförande	inget	inget
Styrelsens vice ordförande	112 800 kr	6 400 kr
Ledamot av Folksams koncernledning	inget	inget
Övriga stämموالدا ledamöter	93 300 kr	6 400 kr
Arbetstagarledamot och suppleanter	inget	3 000 kr

Risk- och kontrollorganisationen

Risk- och kontrollorganisationen följer en modell med tre ansvarslinjer.

Den första ansvarslinjen utgörs av den verksamhet där riskerna tas, dvs. den operativa organisationen. Den första ansvarslinjen ansvarar för att riskerna i verksamheten hanteras samt att externa och interna regelverk efterföljs. Första ansvarslinjen har också till uppgift att se till att risker förebyggs, kontroller genomförs och att brister eller avvikelser hanteras och återrapporeras.

Under 2015 utgjordes den andra ansvarslinjen av risk- och compliancefunktion. Från och med 2016 utgörs den andra ansvarslinjen av risk- och compliancefunktion samt säkerhetsfunktion. Dessa funktioner stödjer vd och styrelse i deras arbete med att fullgöra sitt ansvar för risk-, compliance- och internkontrollverksamheten samt säkerhetsarbetet. Den andra ansvarslinjen är stödjande och kontrollerande i förhållande till den första ansvarslinjen.

Den tredje ansvarslinjen utgörs av internrevisionen. Internrevisionen ansvarar för utvärdering av företagsstyrningssystemet, inklusive utvärdering av den första och den andra ansvarslinjens arbete men exklusive internrevisionen själv.

Externa revisorer

Revisionsbolagen Deloitte och KPMG är valda till revisorer intill 2016 års årsstämma hållits. Huvudansvarig revisor från Deloitte är Elisabeth Werneman. Huvudansvarig revisor från KPMG är Magnus Ripa.

Kenneth Strömberg och Leif Sandberg är valda till lekmannarevisorer intill det att 2016 års stämma hållits. Vivianne Gunnarsson och Niklas Wikström har valts till suppleanter för samma tid.

Internrevision

Internrevisionen är en oberoende, objektiv granskande och rådgivande verksamhet. Internrevisionen hjälper bolaget och bolagsgruppen att nå sina mål genom att systematiskt och strukturerat utvärdera företagsstyrningssystemet och verksamheten samt lämna råd och synpunkter på densamma i syfte att på så sätt bidra till att öka effektiviteten i riskhantering, intern

kontroll samt ledningsprocesser. Internrevisionen är direkt underställd styrelsen och helt fristående från den verksamhet som ska granskas. Funktionens oberoende innebär att den inte deltar i den operativa verksamheten eller är involverad i det löpande arbetet med internkontroll. Internrevisionens arbete bedrivs enligt god sed för internrevision som bl.a. framgår av internationella standards, International Professional Practices Framework (IPPF). Internrevisionens uppdrag fastställs av styrelsen och regleras inom ramen för företagsstyrningspolicyn.

Inger Rost är internrevisionschef i bolaget

Risk- och kontrollfunktioner

Varje chef svarar inom sitt ansvarsområde för den interna styrningen och kontrollen medan styrelsen och vd har det övergripande ansvaret.

Vd ansvarar för att det finns särskilda risk- och kontrollfunktioner som är fristående från den verksamhet som ska kontrolleras. Funktionernas ansvarsområden regleras i interna regelverk. Samtliga funktioner rapporterar till vd och styrelse.

Risk och Compliance

Det finns en risk- och complianceavdelning som ansvarar för att följa upp att bolaget har en god intern kontroll, det vill säga att bolaget har en tillfredsställande förmåga att identifiera, mäta, övervaka och hantera risker samt efterleva lagar och förordningar, interna regler samt god sed eller standard. Funktionen är separerad från den operativa verksamheten och direkt underställd vd.

Risikfunktionen utvecklar och förvaltar riskhanteringssystemet samt stödjer dess tillämpning. De följer upp, övervakar och utvärderar riskhanteringen samt stödjer första ansvarslinjen i dess arbete med riskfrågor.

Compliancefunktionen övervakar, kontrollerar, följer upp och utvärderar regelefterlevnaden i den första ansvarslinjen. Den stödjer och ger råd till styrelse, vd och verksamheten i frågeställningar rörande efterlevnad av näringsrättsliga regler och interna styrande regelverk.

Koncernsäkerhet

Koncernsäkerhetsfunktionen stödjer bolaget i säkerhets- och kontinuitetshanteringsfrågor. Funktionen ansvarar för bolagets arbete med person-, informations-, egendoms- och brandsäkerhet, kris- och kontinuitetshantering samt internutredningar.

Koncernsäkerhetschef är Lennart Molin.

Vd och företagsledning

Lars-Åke Vikberg, sedan 2009 vd för KPA AB, slutade sin anställning under 2015. Erik Thedéen tillträdde som vd i april. Då regeringen i oktober 2015 utsåg Erik till generaldirektör för Finansinspektionen utsågs Mia Liblik till tf vd i KPA AB.

Verkställande direktör tf, Mia Liblik
Födelseår
1969
Vd sedan
2015-10-19
Utbildning
Filosofie kandidatexamen i Medie- och kommunikationsvetenskap
Tidigare arbetslivserfarenhet:
Informationsansvarig Radio- och TV-verket, Affärsområdeschef respektive nordisk affärsutvecklingschef Cision Northern Europe, Olika uppdrag inom KPA Pension, senast i rollen som vd för KPA Livförsäkring AB, chef för Marknadsutveckling KPA Pension och chef för vd-stab KPA Pension.
Övriga uppdrag utanför Folksam
Ordförande EAPSPI - European Association of Public Sector Pension Institutions.
Övriga uppdrag inom Folksam
Vd i KPA Livförsäkring AB, Ordförande KPA Pensionservice AB, KPA Pensionstjänst AB, Ledamot KPA AB:s pensionsstiftelse, Folsams koncernledning

Företagsledning KPA Pension

Mia Liblik, tf vd KPA AB, vd för KPA Liv, född 1969

Inge Bäckström, affärsområde konsult, född 1956

Bent Malmsjö, chefsaktuarie, född 1969

Henrik Persson, tf vd KPA Pensionsförsäkring, vd för KPA Pensionservice och KPA Pensionstjänst, född 1976

Adjungerade:

Stellan Dahnsjö, IT, Liv & Pension, född 1955

Ninni Wibeck, chef Liv- och pensionservice, född 1973

Principer för ersättning till ledningen

Lönesättningen för anställda inom KPA Pension ska vara marknadsmässig. Anställningsvillkor för vd:ar inom KPA Pension fastställs av respektive styrelse. Ingen rörlig ersättning utgår till vd:ar eller medlemmar i KPA Pensions företagsledning.

Styrelsens rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen 2015

Intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen, IKFR, är en process som involverar alla bolag inom KPA Pension, både styrelsen, ledning och medarbetare. Målsättningen med IKFR är att den finansiella rapporteringen ska vara tillförlitlig och i överensstämmelse med lag, gällande redovisningsregler och andra krav som ställs på företaget.

IKFR beskrivs vanligen enligt ett etablerat ramverk framtaget av the Committee of Sponsoring Organizations of the Threadway Commission (COSO) och fördelas på fem områden. Dessa områden beskrivs nedan och omfattar kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation, samt uppföljning och övervakning.

Kontrollmiljö

Kontrollmiljön utgör grunden för IKFR och är central för hur risker identifieras och hanteras baserat på den kultur och de värderingar som styrelse och ledning etablerat i KPA AB.

KPA Pensions kultur och värderingar har sin utgångspunkt i företagets etiska inriktning. Det tar sig uttryck i hur KPA Pension placerar kundernas pensionsmedel samt i företagets etiska riktlinjer som är vägledande i det dagliga arbetet. Styrelsen har beslutat om denna inriktning. Förutom en stark förankring i företagets ledning och styrelse finns ett stort engagemang för den etiska inriktningen hos KPA Pensions medarbetare.

Kontrollmiljön utgörs även av tydliga ansvarsområden och roller. Information om företagets övergripande organisationsstruktur inklusive beskrivning av de tre ansvarslinjerna finns i avsnittet risk- och kontrollorganisationen.

Ett koncernövergripande ramverk för intern kontroll håller på att införas där den finansiella rapporteringen ingår. Ramverket syftar bland annat till att utvärdera om den finansiella rapporteringen är tillförlitlig genom att identifiera risker och kontroller

som är väsentliga för den finansiella rapporteringen och regelbundet övervaka dem.

Riskbedömning

Risk och riskhantering är en integrerad del i affärsverksamheten. Riskerna och de beslut som tas för att hantera dem påverkar företagets ekonomiska ställning och förmåga att nå företagets mål. Genom aktiva, kontrollerade och affärsmässiga beslut om risker skapas förutsättningar att erbjuda kunderna försäkrings- och sparandelösningar som ger kunderna trygghet.

Risker som däremot innebär att företaget inte kan följa lagar, redovisningsregler och andra krav som ställs på KPA Pension ska undvikas. Därför är det viktigt att risker hanteras och kontrolleras på ett strukturerat sätt, både i ett kort och ett långt tidsperspektiv.

Halvårsvis genomförs självutvärdering av risker, per bolag, affärsområde och enhet. Risker avseende den finansiella rapporteringen ingår i denna analys. Det är chefen för respektive verksamhetsområde som är ansvarig för att genomföra självutvärderingen med stöd från risk- och compliancefunktionen. Risker identifieras utifrån strategier, affärsplaner och affärsmål, samt ansvarsområden och de arbetsuppgifter respektive organisatorisk enhet ansvarar för. Självutvärdering av risker innebär att en bedömning görs av vilken påverkan en identifierad risk kan få, sannolikheten för att den ska inträffa och vilka åtgärder som behöver vidtas för att hantera risken.

KPA Pension blev 2012, och först inom den finansiella sektorn, certifierade enligt ISO 27001:2013. Ledningssystemet för informationssäkerhet är en del av KPA Pensions riskhantering och arbete med intern styrning och kontroll. Det innebär att KPA Pension lever upp till de högt ställda krav på informationssäkerhet som standarden ställer. Genom systematiskt säkerhetsarbete förbättras skyddet av KPA Pensions informationstillgångar löpande, vilket gynnar kunderna genom exempelvis säkrare pensionsutbetalningar.

Kontrollaktiviteter

Riskåtgärder och kontrollaktiviteter

Åtgärdsplaner ska tas fram för alla de risker som verksamheten vill hantera genom förebyggande aktiviteter. Åtgärderna kan i vissa fall likställas med kontrollaktiviteter med syfte att exempelvis säkerställa regelefterlevnad, kvalitet eller förbättrade processer och rutiner.

Kontrollaktiviteter för att hantera risker avseende den finansiella rapporteringen är t ex avstämningar av huvudbok mot försäkringssystem, bankkonton eller andra sidoordnade register och underlag. Uppföljning, analys och prognoser är andra exempel på kontrollaktiviteter.

Vid sammanställning av de finansiella rapporterna hämtas data från ett antal olika IT-system och aggregeras. Det förutsätter kontroller inom respektive källsystem och vid sammanläggning av data. Ytterligare aspekter är vikten av hög tillgänglighet för att kunna leverera rapporter i tid, andra kontrollaspekter är hantering av behörigheter och spårbarhet i systemen av vem som utfört olika aktiviteter.

Andra väsentliga kontrollaktiviteter avseende den finansiella rapporteringen är de som utförs avseende försäkringsersättningar, inköp och driftskostnader där det finns särskilda principer och rutiner som till exempel krav på dualitet, kontroll av större belopp samt slumpvisa utbetalningskontroller.

Styrande regelverk

Förutom kontrollaktiviteter finns styrande regelverk som fastställer redovisningsprinciper och ansvar och roller i den finansiella rapporteringen t.ex. värdering av tillgångar och skulder, värdering av försäkringsåtaganden, driftskostnader, attester och utbetalningar. Det finns även en ekonomihandbok som innehåller instruktioner som har betydelse för den löpande redovisningen och bokslut. Som stöd för riskhantering och intern kontroll finns också styrande regelverk.

Det finns en etablerad process för att minst årligen uppdatera de styrande regelverken som beslutas av styrelse och vd. De styrande regelverken publiceras därefter på intranätet där även ekonomihandboken finns tillgänglig för alla medarbetare.

Information och kommunikation

För att säkerställa en effektiv och korrekt informationsgivning krävs att alla delar inom verksamheten kommunicerar och utbyter relevant och väsentlig information såväl inom enheterna som till och från ledning och styrelse.

Informationsgivning från styrelsen och ledning till chefer och medarbetare sker bland annat genom de styrande regelverken samt genom koncernledningen och andra ledningsgrupper i verksamheten. Det finns även en regelverksgrupp inom den koncerngemensamma ekonomiavdelningen som håller sig uppdaterad på regelverksförändringar som påverkar den finansiella rapporteringen. Personer i regelverksgruppen ingår även i ett bolagsövergripande nätverk som arbetar med strategiska regelverksfrågor.

Styrelsen får regelbunden återkoppling från verksamheten om intern styrning och kontroll och redovisningsfrågor. Styrelsen har regelbundna möten med bolagets externrevisorer, chefen för internrevision, chefen för risk och compliance samt ekonomidirektören.

Övergripande verksamhetsuppföljning sker huvudsakligen genom ekonomiska översikter med kommentarer från vd. Dessa rapporter ger en samlad bild över såväl verksamhetsuppföljning som uppföljning av intern styrning och kontroll och presenteras löpande för styrelse och ledning. Intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen ingår som en del i den totala uppföljningen av intern styrning och kontroll.

Uppföljning och övervakning

Om överträdelse skett av styrande regelverk eller om risker eller väsentliga händelser identifierats, sker rapportering till vd, ledning och styrelse. Ett stöd i arbetet med att identifiera risker och väsentliga händelser är det bolagsövergripande incidenthanteringssystemet. I det systemet rapporteras oönskade händelser och verksamheten ska därefter vidta åtgärder för att förhindra att samma sak inträffar igen. Därutöver genomför funktionen för risk- och compliance samt internrevisionen granskningar och andra aktiviteter för att kunna bedöma den interna kontrollen inkl. intern kontroll finansiell rapportering.

Årsbokslut samt processen för framtagande och rapportering av finansiell information granskas även årligen av de externa revisorerna, vilka rapporterar till styrelsen. Till stämman sker avrapportering genom avlämnande av revisionsberättelsen.

Besöksadress: Östgötagatan 90, 10685 Stockholm
Telefon: 08-665 04 00 Org: 556527-7182
Kundtjänst: 020-650 500 www.kpa.se

KPA
PENSION